

कालयापन (2. काल + यापन) n. dass. Hrt. II, 58.

कालयोग (2. काल + योग) m. der Zusammenhang mit der Zeit, mit dem Schicksal, Fügung des Schicksals: मरुता कालयोगेन प्रकृतिं यास्यते ऽर्णवः MBh. 3, 8826. fg. वनाब्जगाम त्रिदिवं कालयोगेन 9919. HARIV. 11847. क्रमकालयोगात् MBh. 3, 8733.

कालयोगिन् (von कालयोग) über das Schicksal gebietend, ein Bein. Çiva's MBh. 13, 1162. Çiv.

कालरात्रि und रात्रि (2. काल + रात्रि) f. 1) die Nacht der Alles zerstörenden Zeit, die grauenvolle Nacht am Ende der Welt; häufig person. und mit Durgā identificirt H. ç. 48. कालरात्रिं हि तां विद्धि सर्वलङ्कानिवासिनाम् R. 5, 47, 26. कालरात्रीव भूतानां सर्वेषां डुरतिक्रमा 6, 19, 18. 2, 42, 32. MBh. 13, 1401. 4454. HARIV. 2846. Suçr. 1, 285, 4. संध्या रात्रिः प्रभा निद्रा कालरात्रिस्त्वमेव च (Durgā) HARIV. 3269. 9425. कालरात्रिकल्पा विद्या नाम रात्रिणी PRAB. 11, 2. Als eine der Çakti der Durgā: सा दुर्गा शक्तिभिः सार्धं काशीं रक्षति सर्वतः। ताः प्रपन्नेन संपूज्याः कालरात्रिमुखा नैः ॥ Kāçikhaṇḍa im ÇKDr. Die Schreckensnacht für das einzelne Individuum (vgl. u. 2. काल 3.), die 7te Nacht im 7ten Monat des 77sten Lebensjahres (vgl. भीमरथी) Hān. 221. Nach Wils. auch eine schwarze (1. काल) Nacht. — 2) N. pr. einer zauberkundigen Brahmanin KATĀS. 20, 104.

कालर्ल (von काल) adj. (einen Tadel bezeichnend) gaṇa सिध्मादि zu P. 5, 2, 97. — Vgl. कालिल.

काललवण (1. काल + ल) n. eine Art schwarzes Salz (s. विडुवण) RATNAM. im ÇKDr.

काललोचन (1. काल + लो) n. N. pr. eines Daitja HARIV. 12941.

काललौह (1. काल + लौह) n. Eisen RATNAM. im ÇKDr.

कालव m. pl. N. pr. eines Volkes MBh. 6, 370. VP. 193.

कालवदन (1. काल + व) m. N. pr. eines Daitja HARIV. 14291. Derselbe heisst शालवदन 2288.

कालवत् (von 2. काल) adj. mit der Zeit in Verbindung stehend: आशा eine Hoffnung auf die Zukunft MBh. 1, 5629. R. 6, 22, 17.

कालवलन n. TRIK. 2, 8, 49 falsche Form für कायवलन.

कालविधंसन (2. काल + वि) m. (sc. रस) Bez. eines best. Receptes Verz. d. B. H. No. 972.

कालवृत्त m. = कालवृत्त Wils.

कालवृद्धि (2. काल + वृद्धि) f. periodischer —, monatlicher Zins M. 8, 153. — Vgl. कालिका.

कालवृत्त (1. काल + वृत्त) 1) m. eine Art Wicke, *Dolichos biflorus* (कुलत्थ) H. 1175. RATNAM. im ÇKDr. — 2) f. ई *Bignonia suaveolens* Roxb. (पाटला) RĀGĀN. im ÇKDr.

कालवेग (2. काल + वेग) m. N. pr. eines Nāga, eines Sohnes des Vāsuki, MBh. 1, 2147.

कालवेप m. pl. N. einer Schule Ind. St. 3, 273. fg.

कालवेला (1. काल + वेला) f. Saturn's Zeit, so heissen diejenigen Stunden am Tage, welche sich zu keiner religiösen Handlung eignen: क्रियानर्हकालविशेषः। सा तु रव्यादिवारे कालस्य शनेस्तत्तद्यामार्धव्रपवेला। यथा। रवौ दिवा पञ्चमयामार्धं नक्तं षष्ठयामार्धम्। सोमे दिवा द्वितीययां नक्तं चतुर्थयां। कुजे दिवा षष्ठयां नक्तं द्वितीययां। बुधे दिवा तृ-

II. Theil.

तीययां नक्तं सप्तमयां। गुरौ दिवा सप्तमयां नक्तं पञ्चमयां। शुक्रे दिवा चतुर्थयां नक्तं तृतीययां। शनौ दिवा प्रथमाष्टमयामार्धं नक्तं तदेव। इति दीपिका। ÇKDr. कालवेलायाग Verz. d. B. H. No. 888. — Vgl. कुलि-कवेला.

कालव्यापिन् (2. काल + व्यापिन्) adj. alle Zeit erfüllend, ewig dauernd H. 1453.

कालशम्बर (1. काल + श) m. N. pr. eines Dānava HARIV. 9210. — Vgl. शम्बर.

कालशाक (1. काल + शाक) n. *Ocimum sanctum* L. (s. कालमाल) TRIK. 2, 4, 31. BHĀVAPR. im ÇKDr. M. 3, 272. MBh. 13, 3274. 4249. Suçr. 1, 222, 6. 372, 13.

कालशालि (1. काल + शालि) m. eine schwarze Reisart (कृष्णशालि) RĀGĀN. im ÇKDr.

कालशिवि (काल + शिवि) m. N. pr. eines Mannes PRAVARĀDHJ. in Verz. d. B. H. 59, 3.

कालशेय (von कालशि = कालश) P. 4, 3, 56 (= कालशौ भवः). n. *Buttermilch* AK. 2, 9, 53 (nach ÇKDr. hat der Text कालसेय und कालशेय ist eine von BHAR. erwähnte Schreibart). कालसेय H. 408.

कालशैल (1. काल + शैल) m. N. pr. eines Berges MBh. 3, 10820. 10823.

कालसंरोध (2. काल + सं) m. ein Zurückhalten —, Beisichbehalten während einer langen Zeit: न चाद्येः कालसंरोधान्निसर्गो ऽस्ति न विक्रयः M. 8, 143. Wils.: lapse of a long period of time.

कालसंकर्षा (काल + संकर्ष) f. Bez. eines bei der Durgā-Feyer diese Göttin darstellenden Mädchens, wenn es neunjährig ist und noch nicht die Regeln hat, ANNADĀKALPA im ÇKDr. u. कुमारि.

कालसर्प (1. काल + सर्प) m. die überaus giftige schwarze Cobra (*Coluber Naga*) TRIK. 1, 2, 3. Glt. 10, 12. VET. 16, 11.

कालसार (1. काल + सार) 1) m. die schwarze Antilope (कृष्णसार) ÇĀNDAR. im ÇKDr. — 2) n. gelbes Sandelholz (पीतचन्दन) BHĀVAPR. im ÇKDr.

कालसाह्वय (2. काल + साह्वय) s. u. कालमूत्र.

कालमूत्र (2. काल + मूत्र) n. der Faden der Zeit oder des Todes, N. einer Höhle AK. 1, 2, 2, 2. M. 3, 249. 4, 88. वडिशो ऽयं तया ग्रस्तः काल-मूत्रेण लम्बितः MBh. 3, 11495. VP. 207. BĀG. P. 5, 26, 7, 14. BURN. Intr. 201. Auch कालमूत्रक JĀGĀN. 3, 222. Umschrieben: निरये कालसाह्वये MBh. 13, 2479.

कालसेय s. कालशेय.

कालस्कन्ध (1. काल + स्कन्ध) m. N. verschiedener Pflanzen: 1) ein Ebenholzbaum mit dunkeln Stämme, *Diospyros embryopteris* Pers. AK. 2, 4, 2, 19. H. an. 4, 151. MED. dh. 45. Suçr. 1, 138, 3. — 2) *Xanthochymus pictorius* Roxb. AK. 2, 4, 2, 48. H. an. MED. — 3) = जीवक H. an. MED. — 4) = डुप्पलदिर्. — 5) *Ficus glomerata* (उडुम्बर) RĀGĀN. im ÇKDr.

कालान्तरीक (2. काल + अन्तर) m. ein Schüler. der lesen zu lernen begonnen hat, TRIK. 2, 7, 4. — Vgl. अन्तरमुख.

कालागुरु (1. काल + अगुरु) n. eine schwarze Art *Agallochum* AK. 2, 6, 2, 28. H. 641. MBh. 1, 4951. R. 5, 28, 14. Suçr. 2, 423, 4. RĀGĀN. 4, 81. Rr. 4, 5, 5, 5.